

НАРОД

Рукописи се не враћају.
Огласи и белешке наплаћују се по погодби.
Редакција је у улици Коломбо број 6.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

»Народ« излази свакога дана по подне.

Штампарија се налази у улици Коломбо број 6.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

БИТКА НА СОМИ

Немачка офанзива је за сада готово заустављена. Ни по цену највећих жртава успех се није могао проширити. Битка на Соми улази извесно већ у другу своју фазу која ће на сваки начин дати много повољније изгледе Савезницима него ли исцрпљеном нападачу.

Та констатација могла би, до душе, изгледати прерана, ако би се судило једино по досадашњем искуству и с погледом на обостране цифре ангажоване снаге. Али то није овога пута једини елемент који има пресудан значај. Један особито важан фактор, управо исто толико утицајан на обрт и перипетије битке, то је оно беснило немачког цара и његових маршала с којим су сваког дана нештедице сатирали десетине хиљада живота својих рођених војника оно лудо расипање људске снаге која је далеко од сваке сразмере постигнутим резултатима и савезничким губитцима. Таквом су економијом снаге Немци дотерали дотле да су за недељу дана имали близу 100.000 мртвих, а то и у чисто борбеном и у моралном погледу представља ужасну и страховиту цифру. Још само неколико дана са таквим жртвама, још само неколико тако прескупих успеха, па ће депресија да почне да обухвата немачке духове, и нестаће надувеног, пустог става и у-

обичајене осиноности. И за најснажнију војску погибија читаве стотине хиљада људи, за неколико дана, представља и војничку и моралну катастрофу, а како ли за Немце који су исцрпели све што имају, докле њихови противници имају толике резерве. Није то прича, и ако се толико пута понавља, јер и сами Немци, поред свега свог лудила, већ почињу да увиђају да се тек ваљда не могу и људи исфабриковати на месту изгинулих.

Немачки цар, који се показивао неко време резервисан у питањима будућег мира, почео је по последњих дана поново да разговара са висине, поручујући: »Дамир, али кад непријатељи буду признали да су побеђени.« А у једном телеграму био је разметљиво рекао: »Наш немачки мач се показао као најбоље средство, а то ће остати и у будуће.« Али данас, када је као у пароксизму сатро на губилишту толике огромне масе безуспешно, спустиће извесно тон и доћи до сазнања, да онај »комач потргне од мача ће и погинути.«

ЛИГА НАРОДА

Лондон. — У горњем долу Лорд Пармур предлаже да се усвоји принцип Лиге Народа и установљена једног међународног суда, чије би одлуке морале бити гарантоване сходним санкцијама.

Лордбурн говори, да се

уведе парламентарна контрола над спољним пословима и да се после рата створи један организам, који би омогућио формацију општег концерта између народа.

Маркис Ленсдаун показује, да ће Лига Народа морати, да се састоји у двабитна појма: мораће да буде приступачна свима и да обухвати све важне земље, и мораће да има довољну извршну моћ, да би свакога присилила на поштовање њених одлука. Ленсдаун сматра као добар знак, што се Сједињене Државе интересују за то питање, пошто Сједињене Државе, са својом великом еветском трговином, могу боље од осталих држава, ако хоће, да врше на непослушне економски притисак. Ленсдаун мисли, да би требало и Немачку после рата примити у ову организацију, јер би то био најбољи начин, да се свет ослободи пруског милитаризма, пошто је досад Немачка била увек велики анархиста у Европи, радећи увек према својим тежњама, бирајући увек најкраћи пут и одбијајући увек идеју мирне дискусије. Али је Ленсдаун закључио да је територијално преуређење прва потребна претпоставка за стварање Лиге.

ДИПЛОМАТИЈА И МАЧ

Цирих. — »Штутгартер Најесте Тагеблате« рачуна, да се под командом Хега налази 60 дивизија, 70 дивизија под Петеном, а 50 под Фоком, док би Американаца морало бити око 150.000 у борби. Против ове масе овај пут стоје скоро све немачке снаге. Рат се враћа опет на почетну своју тачку.

Општи тон коментара резимира се у овим речима: Враћа се на мач тек пошто је дипломатија и сдрпала своја средства.

АКЦИЈА ПОЉАКА

Цирих. — Представници панпољских странака, после дводневног већања у Кракову, позвали су посланике својих партија, да иступе из пољског парламентарног клуба због његове попустљивости према влади. Исту је одлуку донела и народна странка.

ИЗ РУСИЈЕ

Париз. — Из Петрограда: Максим Горки, који је до сада симпатисао болшевицима, објавио је у листу »Новаја Жизнь« протест против њих. Горки пише дословце: »Не могу бити задовољан. Пролетаријат није никога победио. Пролетаријат је био побеђен, кад га је полицијски режим држао за гушу, а и сада, и ако од своје стране гуши буржоазију, пролетаријат није ни у ком случају победник. Идеја не може бити побеђена грубом силом. У историји победник је великодушан, али пролетаријат, који данас триумфује, није такав. То је доказ хашцење толиких личности, које су достојасе највећег поштовања, и њихово затварање у опште затворе, а да нису ничим довољно окривљени. Сем ових, хиљаде и хиљаде лица, радника и војника, пате од глади на дну тамница. Пролетаријат није победник у земљи, где постоји грађански рат. У »Правди« лудаци вичу: »Смрт

буржоазији! Смрт присталицама Каледина!« Али буржоазија, присталице Каледина, то су грађани и војници и то су они, које стреља црвена гарда. Нови режим је потпуно једнак царистичком режиму, једнако суров, једнако свиреп, али само мање цивилизован. Штогод је зла било у старом режиму, све је нова влада задржала.«

РАД У СИБИРУ

Лондон. — Председник Вилзон мисли, да би боље било да се у Сибир пошаље колективна експедиција Споразума, а не само Јапана, јер би се тако стало на пут интригама Немаца, који употребљавају сва средства, да код Руса изазову неповерење према Јапацу. Кад би се таква експедиција искрцала у Сибир са изјавом, да долази у помоћ Русима против

пруског империјализма, окупиди би око себе све руске патриотске елементе.

У ПАЛЕСТИНИ

Лондон. — 14. марта наше трупе оперишући источно од Јордана напредују у правцу Анмана. Наша коњица налази се на једну миљу од вароши. Имамо заробљеника. Наши авијатичари оборили су 4 непријатељска аероплана и жестоко напали на непријатељске трупе и бомбардовали непријатељски воз на прузи за Хеџас.

НОВИ ТЕНКОВИ

Њујорк. — Саграђено је неколико тенкова новог типа. Они су много солиднији, покретнији и бржи него ли досадашњи. По извршеним пробама приступиће се интензивном грађењу ових страшних ратних оруђа.

ЗАПАДНИ ФРОНТ

Лондон. — Војни критичар пуковник Ренингтон пише у »Морнинг Пост« да се ситуација побољшала у корист Савезника, који су већ господари ситуације.

Лондон. — »Тајмс« пише да се ситуација на западном фронту изменила у корист Савезника. Немачка је офанзива заустављена. Енглеске трупе повратиле су више положаја, које је непријатељ био узео.

Цирих. — Немачка штампа у службеним саопштењима ставља на знање немачком народу, да су преране наде у победу. Ова опомена иде на то да оправда пред јавношћу врло велике губитке, које је претрпела немачка војска и неуспех плана немачког.

Париз. — Клемансо је понова изјавио, да непријатељ није постигао свој циљ, који се састојао у томе да пробије савезничке линије. Битка узима сасвим други преокрет. Ми се надамо да ћемо повратити цео терен који је непријатељ био заузео.

Париз. — Борба је добила карактер битке у којој Савезници већ имају иницијативу. Интервенција француских трупа добија највећу важност. Французи су поново заузели врло важне тачке а нека њихова одељења већ су продрла до Ноајона. Нова француска појачања улазе сутра у борбу. Према Французи-

ФЕЉТОН

ГИ ДЕ МОПАСАН:

ЈЕДНА АВАНТУРА

Има ли јачег осећаја од радозналости једне жене? Ах, знати, познати, дотаћи се онога о чему се савало! Шта не би она за то урадила? Кад се у жени пробуди нестрпљива радозналост, онда ће она учинити све лудости, све необавривости, добиће сву смелост и неће се повући ни пред чиме. Говорим о женама, које су праве жене, обдарене духом троструке основе, који изгледа споља разуман и ладан, али чија су три тајанствена дела испуњена: један вечитом узнемиренешћу женском; други лукавством, које треба да претстави доброту, оним лукавством богомољаца, со-

фистичким и ужасним; и последњи, најзад, љупком прљавошћу, извршним лагањем, слатком подмуклошћу и свима рђавим особинама, које наводе лаковерне љубавнике на самоубиство, али друге очаравају.

Она, о чијој авантури хоћу да причам, била је једна мала провинцијалка, наивно поштена дотле. Њен живот, по изгледу миран, текао је у вођењу куће, са мужем увек заузетим, и двоје деце коју је подизала беспрекорно. Али њено срце је трептало незасићеном радозналешћу и непознатом жељом. Сањала је без престанка о Паризу и чи-

тала жудно монденске листове. Извештаји о забавама, тоалетима и свечаностима стварали су јој луде жеље; али је била нарочито тајанствено узнемирена вестима пуним нечега, што се подразумева, а прикривеним уобичајеним изразима, као неким полудигуитим веловима, који су јој дозвољавали, да назре читав један хоризонт грешних уживања.

Отуда је она посматрала Париз у апотеози величанственога сјаја и покварености.

И за време дугих ноћних сањарија, уљудљивана правилним хркањем свога мужа, који је спавао поред ње на леђима, повезана марамом од фулара, она је сањала о познатим људима чија су се имена појављивала на првим странама листова, као велике звезде

на мрачном небу; и она је замишљала њихов лудачки живот с непрекидним развратом оргијања, безгранично страсним и чулним префињеним осећајима тако сложеним, да она то себи није могла да представи. Булевари су јој личили на врлог људских страсти а све њихове куће зацело су криле чудновате тајне љубави.

Међутим осећала је да стари. Старила је не познавши ничега од живота изузимајући своје свакодневно занимање, страховито монотono и обично, које је чинило оно што се зове срећа домаћег огњишта. Још је била лена, сачувана овим мирним животом, као зимско воће у затвореном орману; али грижена, мучена, узнемирена тајном жељом. Питала се да ли ће умрети пре

него што позна сва грешна пијанства, пре него што се буде бацила у тај талас париских страсти.

После дугог размишљања, спрема се да отпутује у Париз, измислила је разлог, као да је родитељи позивају, и пошто муж није могао да је прати, отпутовала је сама.

Чим је стигла, трудила се да нађе разлог, који би јој по потреби дозвољавао, да осуети две ноћи, јер, говорила је, требало је наћи пријатеље који станују у предграђу.

Тражила је. Прокрстарила је булеваре, не видећи ничега, изузимајући јавног и обележеног порока. Испитивала је велике кафане, читала пажљиво мале дописе у »Фигару«, што јој је свакога јутра изгледало као звонење на узбуну, као позив на љубав.

Никако није могла да нађе на траг чувених оргија уметника и глумца; ништа јој није могло да открије храмове покварености, које је замишљала затворене неком чаробном речју, као пећине из хиљаду и једне ноћи или катакомбе римске, где су се испуњавале тајно мистерије говене вере.

Њени родитељи, обични грађани, нису је могли упознати ни са ким од оних познатих људи, чија су имена брујала у њеној глави, и она је у очајању помишљала због тога на повратак, али јој случај дође у помоћ.

Једнога дана, силазећи улицом Шасе д'Антен, заустави се да посматра једну радњу пуну јапанских укреса, тако обојених да су украси давали изглед веселости. (Наставиће се).

Кронпринцове трупе.

Лондон. — Дописник из Амстердама јавља да вести, које долазе са немачке границе, јављају да су све зграде у западној Немачкој претворене у болнице, пошто је број рањеника три пута већи, него што се очекивало. Возови прецини рањеника пролазили су без прекида, дању и ноћу кроз Лијеж, почев од 22. марта. Немачкој штампи забрањено је да пише ма шта о рањеницима.

Париз. — Више француских авиоплана три пута у току дана извршили су излете. 17.000 килограма експлозива бачено је у области Ноајон — Гискар Ам. У току борбе ескадриле за гоњење обориле су 14 немачких апарата, од којих 7 потпуно уништиле а 7 тешко оштетиле.

Рим. — Коментари целе италијанске штампе и свих кругова показују потпуно и савршено поуздање да ће крајњи исход битке на Сони бити повољан. «Месаџеро» пише: «Ни једног јединог знака узнемирености, већ свуда ведар и висок оптимизам».

„МИРОТВОРЦИ“

Цирих. — Јављају из Берлина: Када се водила дискусија у Рајхстагу о уговору о миру са Русијом, вицеканцелар Пајер изјавио је, да је Немачка признала независност Курландије. Додао је да ће у Берлин стићи једна депутација Литванског провинцијалног савета, коме ће за неколико дана бити саопштено признање литванске независности. Политичко уређење и државно право нових земаља налази се у њиховим рукама.

Што се тиче Пољске, њени највиши политички кругови почели су да сарађују у спремању будућег уређења земље. Немачка и Аустро-Угарска се радују свакој кооперацији, која би ишла за утврђењем одгоса добродруштва између Пољске и централних сила.

Независни социјалисти говорили су против уговора о миру са Русијом и Финском, док сви други за.

Затим је буџетска комисија поднела на гласање одобрење уговора. Уговор је у сва три читања одобрен са свим гласовима независних социјалиста, који су гласали против.

ГЛАВНИ ПРОТИВНИК

Берн. — Пишући о једном ранијем говору Клемансовљевом «Форверц» каже: «Клемансо нам је показао да не треба да се задовољимо тиме што ћемо оријентисати нашу политику према истоку, и подсетио нас да на западу имамо непријатеља чија воља да се бори не само није сасомљена већ на против увећана;

непријатеља чији је једини циљ победа против Немачке и који у ту победу верује као у догму.»

ПРОТИВ СОЦИЈАЛИСТА

Лондон. — Према вестима из Амстердама полиција је ухапсила у Келну неколико независних социјалиста, између којих и секретара келнске партијске групе Кемпфа.

У ГРЧКОЈ

Атина. — Државни тужилац тражио је да се поведе истрага за шпијунажу против краља Константина. Официр Каламарас изјавио је да је прогутао писмо упућено краљу Александру.

Атина. — Веницелос је изјавио да је потребно образложити чете добровољаца, које ће служити за одржавање реда у унутрашњости, ако би се потреба указала, а послужиле и за одбрану националних граница.

ГЛАД И ПРАЗНЕ НАДЕ

Лондон. — Волфова Агенција јавља, да је количина брашна одређена произвођачима за њихову личну употребу сведена од 8 и по кила на 6 и по на главу месечно. Ова ће се мера примењивати, док не стигне жито из Украјине и других окупираних крајева.

Коресподен из Берна, који ово јавља, каже да влада немачка мало верује, да ће се ова количина лако ревидирати, и није сигурна, шта се све може догодити у крајевима где је предвиђена реквизиција.

СТАЊЕ У АУСТРИЈИ

Париз. — «Ом Либр» доноси чланак о материјалној и моралној снази Аустрије. Према њему, Аустрија има на италијанском фронту око 50 дивизија, и то 35 у првој линији, а 15 у резерви, а на руском и румунском фронту око 40 дивизија. Поред тога има 2 дивизије на македонском фронту. Аустрија има око 5000 тешких и лаких топова.

Због оскудице у материјалу, отпуштено је много хиљада радника из разних фабрика за муницију. Шкодине фабрике отпустиле су преко 6000 радника.

Морал у Аустрији је веома депримиран. Много забрињује држање Чеха, који од почетка рата не само да нису уписивали аустријске зајмове, већ су се стално бунили.

КЛИР И НАРОД

Цирих. — «Словенец» јавља, да је епископ у Кршком у Крањској упутио посланицу свештеницима у својој дијецези, у којој их опомиње, да не агитују за југословенску државу и да

у опште не суделују ни у каквом националном покрету.

Сличне посланице упућивали су до сада и остали епископи, али све су остале без икаквог резултата, јер свештенство и даље активно узимље учешћа у овом великом народном покрету.

У последње време извршене су премећине у многим парохијама, и на основу нађеног материјала, више је свештеника оптужено због велеиздаје.

СТАЊЕ У ПАЛЕСТИНИ

Лондон. — Ријтерова Агенција добила је извештај из поуздана извора о приликама у Палестини по доласку Енглеза. Обарање старог режима, чија је главна политика била да поставља једну класу друштва против друге, укидање система глобења, увођење поштовања осећаја свих религија, оснивање правичних судова и изванредно владање енглеских трупа већ се јако осећа данас у Палестини. То је диван резултат успеха енглеског система у упоређењу са културом централних сила у крајевима који су пали у њихове руке.

Од грађана до дивљих номадских Бедуина у ослобођеном делу Свете Земље сврки особито цени владање енглеских трупа и на-

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Борба која се преко ноћ развила на фронту Мореј—Ласињи наставила се целог дана са све већом жестином и још се проширила. На простору од 60 километара, немачке трупе су, и поред тога што их је косила наша ватра, продужиле налет. Наше јуначке трупе, борећи се прса у прса и предузимајући непрекидне контранападе, зауставиле су на свима местима бесну навалу Немаца.

Арвилер — Ле Племон — Плесис де Рој нарочито је био позорница огорчених борби. Ова су села неколико пута прелазила из руке у руку. Две немачке дивизије које су биле успеле да уђу у Ле Племон и у парк Плесис де Рој биле су збрисане величанственим противнападом наших трупа које су преотеле и утврдиле своје линије. На неколико тачака масе су непријатељске стављене под нашу страшну артиљеријску ватру и принуђене да у нереду одступе остављајући терен прекривен лешевима.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Северно од Соме само локална акција. Јуче јужно од Соме непријатељ је извршио нападе код Демиена и Мезиера, и успео да

чин, како су Енглези решили питања религија. Енглеска се управа сматра као велика утеха после турске корупције турске владе. Уведен је један енглески суд у Витлејему и људи данас иду радо у суд, као што су пре волели, трпети сваку неправду неголи доћи пред покварене турске судове.

Дневне Вести

ВАСКРС

Свој браћи католичке и протестантске вере честитамо празник Христовог Васкрсења.

ПРЕМИНУО

Министар унутрашњих дела арбанске владе Тефик беј преминуо је, и јуче погребен уз учешће дипломатских представника Француске, Србије и Грчке и доста угледног света.

САОПШТЕЊА

Радивоје Мирковић, невалид, моли да му се не на агресу: Basses Ruyons, rue Roumon-Plante бр. 11 France, ова лица: Мило Антонијевић и Живо Алексић и Јеврем Алексић, који су раније били у позиву шумад. лука.

Љуб. Митровић надзор. маш. лож. С. О. тражи Петру Кабадајића и моли га да му јави адресу, како би му доставио извештаје.

нас потисне из овог последњег села. У току контранапада задобили смо заробљеника. Сви непријатељеви пори да заузме село Демиен пропали су после жестоке борбе, која је трајала цело после подне. У току прошле недеље наша се коњица особито храбро борила и у више махова одбацила непријатеља на невичи му велике губитке.

Доцније. — Северно од Соме после кратког јучерашњег затишја, јутрос је поново битка започела. Непријатељ је поновио своје нападе али без успеха и уз велике губитке. У области Боари и Бојел као и северно од Соме непријатељски напади са свежим снагама одбијени су уз велике губитке по непријатеља. Наши су положаји остали нетакнути. Задобили смо заробљеника.

Јужно од обале Соме и између обе обале и Авра борба се наставила. У малим интервалима вршени су непрекидни напади и контранапади. Непријатељ је успео јутрос да прокрчи себи један пролаз до села Демиен у долини Лис, али је задржан на западној ивици села.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Лака артиљеријска акција западно од Гарде. Изме-

ђу Гарде и сектора Позина Лесико наше су патроле биле врло активне. Једним испадом заробиле су једно истакнуто непријатељско одељење северно од брежуљка Росо. Дуж Пјаве обострана артиљеријска активност, живља на сектору

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Париз. — «Веритес» у Њујорку пише, да ће у контрафанзиви узети учешћа и многобројне америчке трупе; у то верују војни критичари.

Лондон. — «Тајмс» пише: Јапан је саопштио руској делегацији из Сибира о својој скорашњој интервенцији ради истеривања Немаца из Русије.

Лондон. — Немачка штампа мења тон о немачким успесима и сва пише са крајњом резервом.

Париз. — «Наје Цирихер Цајтунг» каже да ће немачко-швајцарска граница овога пута дуго остати затворена.

Париз. — Војни критичари изјављују да је немачки напад пропао. Нападни фронт, који је био у почетку борбе 80 км. сада је много смањен. То је доказ непријатељеве слабости. Војни критичари откривају да непријатељ већ губи снагу за настављање борбе баш у моменту кад је борба дошла до највеће жестине. Савезници на против, тек почињу да маневрују са својим нетакнутим резервама.

Лондон. — «Ешанк Телеграф» тврди да немачки генерал Бухерниц погинуо на западном фронту.

Париз. — Успостављање положаја код Албера и успех енглеских и француских контранапада северно од Араса и у правцу Роаја особито су повољно утицали на народне посланике. Говорило се о томе, како су непријатељске трупе, место да изманевришу савезничке трупе, биле саме изманеврисане, а последица биће као одговор жесток напад на непријатеља на целој линији битке.

Лондон. — Черчил је изјавио америчким новинарима, да ће енглеске банке сарађивати са борцима на фронту до коначне победе.

Париз. — Енглески генералисис Хег телеграфисао је Вилзону, да ће се војници Велике Британије борити до стварања слободне целога човечанства.

Париз. — «Матен» пише: «Клемансо је оставио Париз, да контролише развитак операција. Претходно је разговарао са Лушером и са више народних посланика, којима је такође изразио велико поу-

Монтело, јужно од Фосала.

Прошле ноћи наши су авиатичари бацили 6500 килограма бомби на станице Монтело и Примолано са најбољим резултатима; опажени су многи пожари.

Оборили смо два непријатељска авиоплана.

здање у исход догађаја и закључио је: Знајте да врховна команда има потпуно поуздање то јест сигурност у добар исход операција.

Париз. — У дискусији о позивању класе 1919 у скупштини, Клемансо је изјавио, да влада има у пројекту да узме у војску у класу 1919 у другој половини априла.

Париз. — Јављају из Париза, да је скупштина са 490 гласова против 7 одобрива позивање на оружје класу 1919.

ПАРИЗ. — После десетодневних бесних налета Немци су већ дошли до исцрпљења.

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ

17. марта слаба ватрена активност.

МАЛИ ОГЛАСИ

Мали цепен Речник изашао је из штампе мали цепен речник који садржи 46 страна најпотребнијих разговора српско-француских, Тадијански и енглеских. Писан српски. Приредили Ђ. Серафимовић и Ђ. Петровић. Може се добити у књижари М. Ристивојевића по цени 1.20 драх. комад. Поштом се може слати најмање 10 комада. 2-5

Српски Магазин — Душана Стојановића, улица Мавахија Лимно бр. 36, у непосредној близини хотела «Париза». Има на стваришту разне сорте гарантирано чисто природног вина у бурадима и флашама, које нарочито препоручује српским менаџима. Магазин је обилно снабдевен коњаком, ликерима, ракијом и осталом робом. Продаја на велико и на мало. Цене умерене. 6-10

Влајко Радовић познати београдски ресторатер и Антоније Тромбак, такође познати кафеџија и ђевабџија, узели су под закуп поред кафане «Витол» и хотел «Железничка Станица», до самог «Битоља». Поред простране две сале, саиздан је и салон нарочито за топлије дане, у коме ће бити дивна хладовина. Сем тога, биће велика и уређена башта за лето. Хотел располаже великим бројем соба; модерним креветима и чистим постељама. Сваког дана богат српски јеловник. Јела укусна и готовљена на чистој свињској масти. Кујна је већ призната као најбоља у Солуну и са умереним ценама. Сваког дана тазе домаће кобасице, само од свињског и говеђег меса, које се праве пред гостима, о чему су се сви наши посетиоци уверили: фришки ђевабџићи и ражњићи и остали мезелуци. Вина чиста и природна. Највећи гурмани и пробирачи биће задовољени.

Дођите и уверите се. 2-5